

Tag mobilen med på tur

På din tur ad Jordløsestierne passerer du en række info-punkter. Her er opstillet skilte med fortællinger om de lokale natur- og kulturhistoriske værdier. Du kan læse de mange spændende fortællinger. Du kan også scanne QR-koder med din mobiltelefon og få adgang til meget mere om Jordløse og egnen.

Vil du have en guide med på tur, så kontakt lokalrådet, inden du tager hjemmefra. Find adresser m.m. på www.jordlose.nu

Udgivet af Lokalrådet for Jordløse Sogn og Jordløse og Omegns Beboerforening med støtte fra

15. Juni Fonden

Naturens kræfter

Jordløse Bakker er dannet sammen med Svanninge Bakker i slutningen af den sidste istid for ca. 18.000 år siden. Under bortsmeltningen lå isranden på et tidspunkt langs det der i dag udgør Jordløse og Svanninge Bakker. En kort klimaforværring fik bræen til at skubbe jorden op i en ryg, en såkaldt israndbakke. Den sidste is (den ungbaltiske) bortsmeltede for ca. 12-14.000 år siden. Materialet til bakkerne kommer bl.a. fra Søbo Sø-området og Arreskov Sø.

Isen var kommet fra Mellemsverige og Norge og kaldes Nordøstisen. Det var den sidste istid kaldet Weichel-istiden, som startede i nord for ca. 115.000 år siden.

Bramskløve hul

Et særligt istidsfænomen er Bramskløve Hul. Det er et såkaldt dødishul. Dødishuller opstår, når isen efterlader en kæmpe isklump dækket af grus og sten. Derefter er der sket en langsom afsmeltning, måske over 500-1000 år. Bramskløve Hul har antagelig fået sit navn efter de gyvelbevoksede skrænter. Brams betyder enten brombær eller gyvel og kløve betyder kløft, stejl bakke eller skrænt.

Grusgravene

Gruset i Jordløse Bakker er aflejringer fra smeltevand. En del smeltevandssøer lå oven på ismasserne. Derfor ligger grusbunkerne ofte højt i bakkerne, mens de mere lerede jordlag ligger lavt.

Landsbyen i naturen

Jordløse er en meget gammel by.

Navnet betyder: Jord: Opdyrket land, Løse: Lysning. Navnet er fra før 500 e.K.

I landskabet findes gravpladser og andre spor efter menneskelige aktiviteter fra både stenalderen, bronzealderen og jernalderen.

Til alle tider har der været et tæt samspil mellem mennesker og den omgivende natur. Ud over fiskevand, jagtmarker og landbrugsjord har naturen omkring Jordløse været rig på alle de råstoffer, mennesker har brug for til at opretholde livet:

Træ, grus, strå og ler til husbyggeri - Gærdsel og tørv til varme - Græsningsarealer til husdyr - Mergel til gødskning af jorden - Marksten til fundamenter og hegning.

Oprindeligt var disse råstoffer fælleseje. Men gradvist er flere og flere af disse ressourcer blevet udmatrikuleret. Ved den store udskiftning af jorden efter stavnsbåndets ophævelse i 1788 blev mange tidligere fællesparceller opdelt i små lodder, så alle gårde fik et stykke gærdselskov, et stykke tørvemose, et stykke overdrev o.s.v. Grus- og lergrave forblev fælleseje, lige som man deltes om strandret og i fællesskab vedligeholdte vejen til stranden.

Overdrevet

Jordløse overdrev - eller udmark - var de marker, der lå længst væk fra landsbyen og blev afgræsset af kreaturer. Det er det område, der hedder Jordløse Bakker.

Flora og Fauna

Danmarks Naturfond erhvervede i 1994 fire lodder overdrev i Jordløse bakker og købte samtidigt området omkring Hjortebjerg, så man i alt rådede over 20 ha. Siden købte Fyns Amt 6 ha, så Naturfonden i 1996 i alt plejede 26 ha land - det er det område, der i daglig tale kaldes Jordløse Bakker. Området blev i 2006 suppleret med 35 ha af Jordløse Skov, der ligger mod syd-øst. Målet for Naturfonden har været at rydde begge områder for skov og genskabe overdrevet. Resultatet er blevet et farverigt landskab, der er et eldorado for planter, der trives i næringsfattig jord, og som tiltrækker sjældne insekter, småfugle og mange sjældne sommerfugle.

På Naturfondens område kan man se:

BLOMSTER: Nikkende Kobjælde, Tjærenillike og Hedelyng.

SOMMERFUGLE: Sortpletlet Blåfugl, Lille Ildfugl, Guldhale, Spættet Bredpande og Okkergul Pletvinge.

FUGLE: Rød Glente, Skovpiber, Gulspurv, Grønspætte, Lille Flagspætte, Rødrygget Tornskade og Tårnfalk.

SVAMPE: Vokshat, Karl Johan, Stor Parasolhat og Rød Fluesvamp

INSEKTER: Mange arter af bier og brumbasser og kølle-sværmer, fx Grøn Køllesværmer i juni-juli. Hvepseedderkoppen, der ikke har været så længe i landet, er godt repræsenteret i Jordløse Bakker.

Helnæsbugten

Lige syd for Jordløse ligger Helnæsbugten. Ved Damsbo ligger en dejlig badestrand, som man kommer til fra vejen gennem Damsboskoven. Jordløse Boldklubs kajakafdeling holder til ved Faldsled Havn. Et medlemskab giver udover godt selskab og nogen at følges med også adgang til klubbens kajakker og udstyr samt nem adgang til vandet fra kajakbroen, som deles med Faldsled Kro.

Helnæsbugten omkranses af halvøen Agernæs, øen Helnæs, Horne Land med Bøjden og øerne Illum, Horsehoved og Vigø.

Ved vintertid søger forskellige fugle læ i bugten. Edderfugle, der spiser muslinger hele, de toppede skalleslugere, der elsker fisk og svanerne, der samler sig i store flokke. Ved forårstid kommer digesvalerne, som har deres reder i skrænterne på nordøstsiden af Vigø. Hejrer, skarv, forskellige måger og andefugle kan man også møde og nu ofte også havørne.

Der er fundet rester af egetømmer fra sen vikingetid/ tidlig middelalder mellem Illum og Helnæs, som formodentlig er dele af en såkaldt pælespærring, som har holdt ubudne gæster ude. I bunden af bugten ved Nabben er fundet spor af en mindre havn, hvor vikingetidens skibe er blevet repareret.

Efter sidste istid var kystlinjen anderledes end i dag, og stenalderens bopladser ligger derfor under nutidens havniveau på flere meter vand. På stranden kan man stadig finde den samme flint, som dengang var et vigtigt råstof og blev brugt til mange typer redskaber. Flinten blev dannet for 60-70 mio. år siden og har ligget som lange bånd imellem kridtlag. De er ligesom de mange andre sten på stranden efterhånden vasket ud af kystskrænterne. De såkaldte ledeblokke, som er bjergarter fra forholdsvis små områder i enten Norge eller Sverige, er bragt hertil og aflejret af isen og kan fortælle os noget om dens bevægelser.

Jordløse

Naturoplevelser
Sheltere
Vandre- og ridestier

Juni 2021

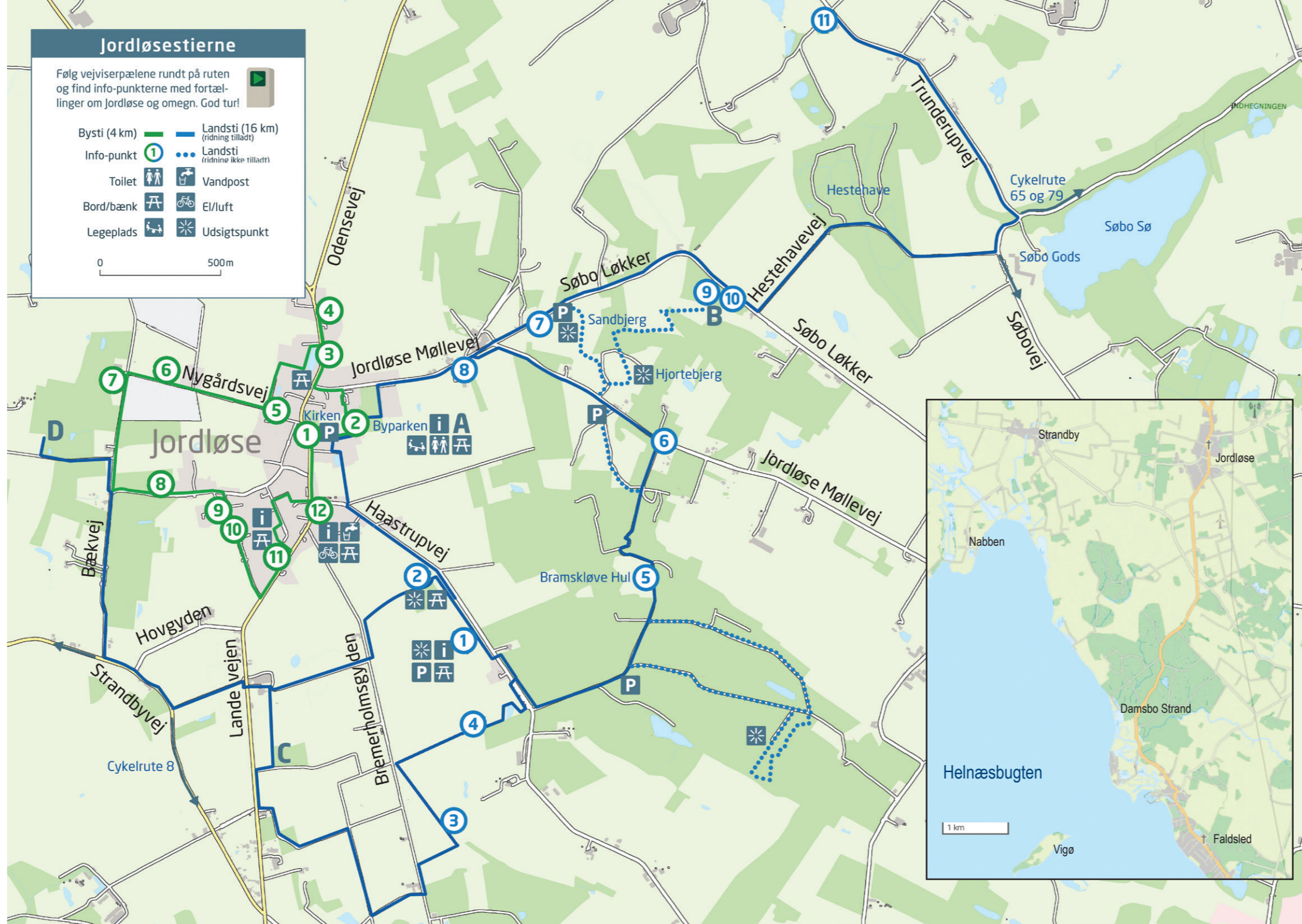
Bystien - den grønne rute

Jordløse Bysti er 4 km. Ved de markerede info-punkter undervejs finder du en informationstavle. Her kan du læse mere om stedet, og man kan scanne en QR-kode og få yderligere oplysninger. Hvor der er et højtalerikon ved nummeret, kan du også høre en fortælling om stedet.

Bystien starter ved (1) kirken og den fører dig gennem Jordløse bys historie. En udvikling fra landsby med fæstebønder og -husmænd, via andels-, stations- og handelsby og frem til i dag, hvor fællesskab og grøn omstilling er byens omdrejningspunkt. Numrene refererer til de grønne tal på kortet.

- 1 Kirken - Sognets ældste bygning. 🗣️
- 2 Byparken - "Holgers lege-være-sted" med bålhytte, legeplads, fitnessreskaber, shelter og toilet.
- 3 Gadekæret og Det Høje Hus. 🗣️
- 4 Bystævnet - Med fortællinger om gårdmænd og husmænd. 🗣️
- 5 Gammelgård - En af de oprindelige gårde i Jordløse. Her boede foregangsmanden Ole Madsen. 🗣️
- 6 Eneboer Rasmus Madsen - Rejste til både Amerika og Indien i slutningen af 1800-tallet og slog sig derefter ned i et selvbygget hus på marken. 🗣️
- 7 Husmændene - Blev udflyttet i midten af 1800-tallet. 🗣️
- 8 Toftegård og juletræerne - I 1980'erne blev der plantet masser af grantræer. Vores egn har mange små marker med forskellig jordbund, så det var og er stadig nødvendigt med specialproduktion.
- 9 Stationen - Bygget ved anlæggelsen af Odense-Nr. Broby-Faaborg-banen i 1906. Banen blev nedlagt i 1954. 🗣️
- 10 Afholdshotel 1906-1956, herefter kro med spiritusbevilling indtil 1978.
- 11 Frugtlunden - Udstykket fra Bækgården.
- 12 Forsamlingspladsen - Madpakkehus med vandpost og cykelværktøj. 🗣️

God Tur!

Landstien - den blå rute

Jordløse Landsti dækker i alt 16 km, men kan med fordel opdeles i mindre ture. Ved de markerede info-punkter undervejs finder du en informationstavle. Her kan du læse mere om stedet, og man kan scanne en QR-kode og få yderligere oplysninger. Hvor der er et højtalerikon ved nummeret, kan du også høre en fortælling om stedet. Landstien starter ved parkeringspladsen (1) "Risbjerg Landbrug" og går både gennem opdyrket land og de fredede Jordløse Bakker, der i dag henligger som overdrev og afgræses af kreaturer. Numrene refererer til de blå tal på kortet.

- 1 Risbjerg Landbrug - Et økologisk landbrug med bl.a. frilandsgrise. Risbjerg ejer jorden mellem Haastrupvej og Landevejen, hvor ruterne går igennem.
- 2 Gisselhøj - En storhøj fra den ældre del af bronzealderen (1800-1000 f.Kr.). 🗣️
- 3 Den gamle jernbanestrækning - En del af Odense-Nr. Broby-Faaborg banen.
- 4 Sylvests skulptur - Rejst, hvor der tidligere stod en højspændingsmast. 🗣️
- 5 Bramskløve Hul - Et dødishul fra sidste istid - i de fredede Jordløse Bakker.
- 6 Den tidligere FDM Campingplads.
- 7 Den tidligere fælles grusgrav for Jordløse Bymænd.
- 8 Møllebakken - Her lå Jordløse Vindmølle indtil 1985. 🗣️

- Infotavlerne 9 og 10 er begge placeret ved shelterpladsen ved Søbo Løkker.
- 9 Mindestenen - Befinder sig ved Hestehavevejen i Hestehaveskoven. Rejst over Aage Kruuse Pedersen, der døde i Siam. 🗣️
 - 10 Søbo Gods og Søbo Sø. Hovedbygningen opført 1442. 🗣️
 - 11 Trunderup - Tre skoler og tre købmænd i Trunderup. 🗣️

God Tur!

Shelterpladser

Der er 4 shelterpladser i Jordløse. Shelterne kan bookes igennem www.bookenshelter.dk.

A: Byparken i Jordløse - 8 personer

Byparken ligger bag kirken. Her er 2 sheltere, toiletter, bålplads, el, petanque-bane, motions- og legefaciliteter. Der er en infotavle i Byparken med forslag til ture i byen og kort over forbindelser til andre stisystemer.

B: Søbo Løkker - 6 personer

Med skøn udsigt på kanten af Jordløse Bakker er shelterpladsen i Søbo Løkker ca. 100 m fra Søbo Løkker vej. Der er P mulighed på græsarealet ved vejen. Der er et 6 personers shelter opført i 2020, bål-plads, naturtoilet samt hestefold.

C: Nybavn Vinlund - 10 personer

Pladsen har udsigt over Helnæsbugten og er omkranset af syrener. Der er en lille vinmark med ca. 100 vinstokke. Syrenerne danner læ ved bålpladsen, men shelterne ligger højt og pladsen vender mod vest, så der er god mulighed for lidt luft i håret. Der er to 5 personers sheltere, bål-plads, naturtoilet samt hestefold.

D: Jettes Plads, Grave Banke - 6 personer

I en mindre skovbevoksning nær Helnæsbugten ligger shelterpladsen Grave Banke i en tidligere grusgrav i en lysning omgivet af høje skrænter. Der er køligt og meget hestevenligt. Der er et 6 personers sheltere, bålplads, naturtoilet samt hestefold.

Praktisk info

I Jordløse er et pizzeria, åbent alle dage kl. 16.00-20.30, og en gårdbutik Landevejen 71, hvor man kan købe årstidens grøntsager og brænde.

Landsbyens Hus

Besøg Landsbyens Hus, Jordløse Møllevej 14 med café og center for naturoplevelser i hele området.